

Handläggare
Anneli Rydström
Telefon: 0850822068

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2017-09-21

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Förslag till riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg har remitterats till stadsdelsnämnderna med flera för yttrande. Nu gällande riktlinjer för handläggning av bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS till personer 65 år och äldre, är beslutade av kommunfullmäktige 2015-05-25.

Riktlinjerna ska säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller bedömning av de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens äldreomsorg. De ska också ge stöd och vägledning för biståndshandläggaren i det praktiska arbetet med individuella behovsbedömningar.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget. Förvaltningen anser att det är särskilt angeläget att definiera målgrupperna och förtydliga behovskriterierna för de biståndsbedömda boendeformerna servicehus och vård- och omsorgboende. Förtydligande behövs även när det gäller vissa hemtjänstinsatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. De fackliga organisationerna informeras på samverkansgrupp den 5 september 2017. Ärendet tas upp på pensionärsrådets sammanträde den 13 september och på rådet för funktionshinderfrågors sammanträde den 14 september.

Ärendet

Enligt socialtjänstlagen ska den enskilde tillförsäkras skälig levnadsnivå och bistånd ska utgå från en bedömning av den enskildes individuella behov. Socialtjänstlagen är en ramlag som ger kommunerna handlingsutrymme för att utforma äldreomsorgen efter lokala förutsättningar och behov.

Behovet av att revidera de nuvarande riktlinjerna är bland annat föranlett av att Socialstyrelsen utkommit med nya föreskrifter och anvisningar som påverkar handläggningen av ärenden. Riktlinjerna har också anpassats efter beslut om ramtid inom hemtjänsten. Anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst har även tagits fram.

Syftet med riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är att säkerställa rättssäkerheten och likabehandling över staden när det gäller bedömning och tillgång till de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens äldreomsorg. Riktlinjerna ska därutöver ge stöd och vägledning för biståndshandläggaren i det praktiska arbetet med de individuella behovsbedömningar som ska göras i varje enskilt fall.

I förslaget till riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg har nya avsnitt tillkommit eller blivit reviderade i förslaget för att motsvara gällande lagstiftning och rättspraxis inom området.

Förslag till förtydligande har gjorts som syftar till att upprätthålla likställighetsprincipen i staden och att stärka rättssäkerheten för den enskilde.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för äldreomsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822068
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningens synpunkter och bedömning

Stadens biståndshandläggning ska vara rättssäker, jämlik och likställig. Tydliga riktlinjer är viktigt för att ge biståndshandläggarna stöd i arbetet med de individuella behovsbedömningarna.

Förvaltningen anser att det är särskilt angeläget att definiera målgrupperna och förtydliga behovskriterierna för de biståndsbedömda boendeformerna servicehus och vård- och omsorgboende. Förtydligande behövs även när det gäller vissa hemtjänstinsatser.

Servicehus

Förvaltningen anser att riktlinjerna ska kompletteras med tydligare behovskriterier. Till viss del tydliggörs målgruppen i ”*Slutrapport från utredning av servicehus*”, som tidigare remitterats till stadsdelsnämnderna för yttrande.

I servicehusutredningen föreslås att bistånd med boende i servicehus beviljas personer med

- behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov, i kombination med något eller några av nedanstående punkter,
- oro/otrygghet i kombination med hög ålder,
- oro/otrygghet som inte dämpas av andra insatser samt
- ofrivillig ensamhet och känsla av social isolering.

Ett nytt stycke i riktlinjerna anger när servicehus *i regel* inte är lämpligt. Det handlar om personer med en framskriden demenssjukdom, aktivt pågående missbruk, hemlösa, med eller utan missbruk, eller personer med påtagliga beteendemässiga och psykiska symptom.

I yttrandet till kommunstyrelsen har förvaltningen framfört att man gärna ser att målgruppen för servicehus förtydligas ytterligare gällande personer med demensdiagnos som önskar flytta till servicehus. Förvaltning anser att för äldre med demensdiagnos är vård- och omsorgsboende adekvat boendeform. Kvarboendeprincipen ska gälla för de personer som redan bor på servicehus.

I servicehusutredningen och i stadens övergripande boendeplan tas upp att det finns behov av andra bostäder/boendeformer än servicehus för äldre som är hemlösa med eller utan missbruk och socialpsykiatrisk problematik. Det finns också behov av boenden med socialpsykiatrisk/geropsykiatrisk kompetens.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för äldreomsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822068
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen anser att riktlinjerna bör stämma överens med vad som beslutas utifrån ”*Slutrapport från utredning av servicehus*”.

Vård- och omsorgsboende

I ett nytt stycke i riktlinjerna framkommer att utöver gällande bedömningskriterier ska vid utredning särskilt beaktas hög ålder, ensamhet och isolering. Inget av att dessa kriterier utgör var för sig

eller tillsammans per automatik ett kriterium för vård- och omsorgsboende. Däremot ska den sammantagna situationen särskilt beaktas.

Vidare står det en skrivning om att avslag ska fattas med restriktivitet och vara väl motiverade.

Beslut fattas alltid utifrån en individuell behovsbedömning. Förvaltningens bedömning är att samtliga beslut som fattas är väl motiverade och grundar sig på väl genomarbetade utredningar, där stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument används.

Förvaltningen anser att denna skrivning inte ger någon vägledning i praktiken. I stället kan det ge utrymme för tolkningar vilket kan medföra en bristande rättssäkerhet och en mindre enhetlig bedömning i staden.

Uppföljning av hur riktlinjerna tillämpas kan däremot ge en uppfattning av likställighetsprincipen i staden.

Hemtjänstinsatser

Samlat ansvar för hemmets skötsel

I riktlinjerna finns ett stycke om samlat ansvar för hemmets skötsel, enligt följande. För den som har ett mer omfattande behov av serviceinsatser kan det vara svårt att ange alla sysslor i hemmet som den enskilde behöver hjälp med. Beslut om hjälp med städning kan då kompletteras så att det även innefattar ett samlat ansvar för hemmets skötsel. Det kan avse hjälp tillsammans med annan insats, med t.ex. klädvård, ta hand om sopor, disk, vattna blommor, sköta husdjur, planera för matinköp.

Förvaltningen ställer sig tveksam till att sköta husdjur ska ingå som en del i biståndet av hemmets skötsel och vara hemtjänstens ansvar. Risk finns för olika tolkningar och hanteringar, vilket kan medföra att likställighetsprincipen inte hålls.

2017-05-15 kom en dom i Kammarrätten i Sundsvall som tydligt beskrev att skötsel av husdjur inte ingår i skälig levnadsnivå förutom i extremt ovanliga situationer. Redan 1992 dömde Regeringsrätten i ett mål och konstaterade att hållande av sällskapsdjur inte ingår i skälig levnadsnivå.

Att sköta husdjur ställer också vissa krav på djurägaren, enligt djurskyddslagen.

Förvaltningen anser att äldreförvaltningen bör klargöra och undersöka närmare hur frågan ska hanteras.

Snöskottning

I riktlinjerna finns ett stycke om snöskottning, enligt följande. I de fall den enskilde är i behov av hjälp med snöskottning ska detta kunna beviljas som övrig insats. En förutsättning för att snöskottning ska beviljas är dock att den enskilde även har andra pågående hemtjänstinsatser. Syftet med insatsen är att möjliggöra för den enskilde att på ett så säkert sätt som möjligt kunna förflytta sig mellan ytterdörr och gatan.

Även hanteringen av denna insats behöver klargöras. Dels om den ska ingå som insats och dels vem som lämpligen ska utföra insatsen, t.ex. Förvaltningen kan inte se att det är ett uppdrag som ska utföras av hemtjänsten.

Bilaga

Remissunderlag.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Anders Carstorp (Huvudansvarig)

Datum

2017-09-05